

программы в аспекте лингвистической гендерологии; описаны лингвостилистические средства актуализации гендера в текстах политических программ женщин-политиков атлантической традиции с учетом особенностей лексико-семантического контекста; определены инвариантные особенности «женских» политических программ с акцентом на существующие гендерные стереотипы, функции политического дискурса и коммуникативные стратегии, которые используют женщины-политики в своих политических программах.

Ключевые слова: гендер, политический дискурс, политическая программа, гендерный стереотип, коммуникативная стратегия, языковой сексизм, гендерно-маркированная лексика.

УДК 811.111:808.53

Дмитро Побережний
(Харків)

ЖАНРОТВІРНІ ОЗНАКИ МАЛИХ НАРАТИВІВ ПРО БРЕКЗІТ В АНГЛОМОВНОМУ СЕГМЕНТІ ФЕЙСБУКУ

Статтю присвячено розгляду малих наративів про Брекзїт у коментарях до постів в англomовному сегменті Фейсбуку. Дослідження виконано у річчї лїнгвїстичної генерїстики. Надано визначення змісту терміна “малий наратив”, що є непрототиповим різновидом наративу. Систематизовано наявні на сьогодні наукові дані про ознаки і жанрову структуру Інтернет-дискурсу, виявлено ознаки гіпержанру соціальної мережі Фейсбук і його субжанрів. Схарактеризовано основні жанротвірні ознаки малих наративів, до яких віднесено авторство, модальність, оцінність, зв’язок із контекстом, лінійність, інтертекстуальність та екстралїнгвальні властивості.

Ключові слова: Брекзїт, Інтернет-дискурс, малий наратив, субжанр коментарю.

Статтю присвячено розгляду жанротвірних ознак малих наративів про Брекзїт в англomовному сегменті Фейсбуку. **Малий наратив** (англ. *small narrative*) є непрототиповим жанровим різновидом наративної діяльності суб’єкта, який обговорює актуальні події, посилається на попередні наративи, відмовляється від обговорення певної історії тощо [6, с. 116].

Широка популярність мережі Інтернет, що зростає з кожним роком у геометричній прогресії, а також безсумнівна специфічність цього комунікативного простору, пояснюють пильну увагу сучасних лїнгвїстів до аналізу Інтернет-комунікації. Мовознавці вивчають мовні засоби і прийоми, що застосовуються в Інтернет-спїлкуванні (А.Г. Аврамова, Н.О. Ахренова, В.М. Хорошилова), його лїнгвокультурологічні (О.В. Лутовинова) та гендерні (О.І. Горошко, А.Н. Гайфулліна, Л.Ф. Компанцева) особливості. Значну увагу приділено науковому осмисленню таких засадничих понять Інтернет-комунікації, як віртуальний комунікативний простір (Н.Г. Асмус), гіпертекст (Н.В. Коломієць, С.Г. Стройков, О.С. Клочкова, О.М. Галїчкіна), мовна особистість віртуального комуніканта (Н.Г. Асмус, М.С. Рижков) тощо. Дослідники вивчають і жанрові формати Інтернет-дискурсу (О.М. Галїчкіна, С.С. Данилюк, С.В. Заборовська, О.О. Землякова, О.Ю. Распопіна, С.А. Матвеева, Л.В. Самойленко). Однак донині питання жанрової специфіки малих наративів в Інтернет-спїлкуванні індивїдів ще порушене не було.

Звернення у цїй статті до аналізу малих наративів, що породжуються у комунікативному просторі Інтернету, зумовлене необхідністю вивчення їхніх жанротвірних властивостей з урахуванням мультимодальної природи. З огляду на вищезазначене, дослідження є **актуальним**. Його своєчасність увиразнюється тим, що воно відповідає

суспільним запитам сьогодення, а саме звертається до аналізу втілення у малих наративах однієї з важливих політичних подій – Брекзиту.

Таким чином, **об’єктом** цього дослідження є малі наративи про Брекзит у коментарях до постів в англomовному сегменті Фейсбуку, а **предметом** – їхні жанротвірні ознаки (авторство, модальність, оцінність, зв’язок із контекстом, лінійність, інтертекстуальність та екстралінгвальні властивості).

Метою цієї наукової розвідки є лінгвістичний опис основних жанротвірних ознак малих наративів про Брекзит у коментарях до постів в англomовному сегменті Фейсбуку, що передбачає послідовне розв’язання таких **завдань**: систематизувати наявні дані про ознаки і жанрову структуру Інтернет-дискурсу; виявити ознаки гіпержанру соціальної мережі Фейсбук і його субжанрів; надати визначення терміну “малий наратив”; визначити провідні жанротвірні ознаки малих наративів про Брекзит у коментарях англomовного сегменту Фейсбуку.

Емпіричний матеріал дослідження становить масив із 356 малих наративів про Брекзит, що їх дібрано з коментарів трьох спільнот Фейсбуку (Brexit, BBC та Reuters).

Виникнення нового комунікативного середовища, мережі Інтернет, спричинило появу нового типу дискурсу – **Інтернет-дискурсу**, що визначається як масив електронних, аудіо- та відеотекстів у поєднанні з екстралінгвальними чинниками, пов’язаних між собою системою гіперпосилань, доступ до яких забезпечується входом у мережу Інтернет за допомогою комп’ютера чи альтернативних мультимедійних приладів [1, с. 7].

У класифікації жанрів Інтернет-дискурсу пристаємо на позицію О.І. Горошко, яка розмежовує: 1) традиційні “паперові” жанри – тексти, викладені на сторінках Інтернету у вигляді файлів, без будь-яких змін; 2) мережеві (дигітальні / цифрові) жанри, які з’явилися і функціонують тільки в Інтернеті, до яких, зокрема, відносять соціальну мережу Фейсбук; 3) гібридні жанри, що являють собою традиційні жанри, які суттєво відозмінилися під впливом Інтернету [2]. Виходячи з позиції О.І. Горошко і П.Л. Жигаліної [3], згідно з якою до гіпержанрів Інтернет-дискурсу відносять сайт, блог, соціальну мережу й електронну бібліотеку, а також погоджуючись із тим, що в межах гіпержанрів можна виділити субжанри, соціальну мережу Фейсбук розглядаємо як гіпержанр, що об’єднує декілька субжанрів (пост, коментар, персональна сторінка, статус, чат). У полі зору у цьому дослідженні перебуває субжанр коментарю до постів в англomовному сегменті Фейсбуку, який у режимі поточного часу віддзеркалює актуальні події в усьому світі завдяки малим наративам.

Для адекватної інтерпретації змісту малих наративів про Брекзит необхідно розуміти історичний контекст цієї події. Членство в Європейському Союзі (ЄС) було спірним питанням у Великій Британії з часів, коли країна приєдналася до тодішньої Європейської економічної спільноти в 1973 році. Протягом деякого часу це питання не мало визначального характеру, але після перемоги на виборах у травні 2015 р. прем’єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон оголосив рішення про проведення відповідних переговорів. Проведення референдуму 23 червня 2016 р. із новою силою привернуло увагу до проблеми взаємовідносин Великої Британії з рештою Західної Європи. П’ятого квітня 2017 р., після затвердження Королевою Єлизаветою II та парламентом закону про вихід Великої Британії зі складу ЄС, Європейський парламент затвердив стратегію переговорів щодо Брекзиту. Сторони мають менше двох років, щоб врегулювати умови для британського виходу з ЄС, який відбудеться 30 березня 2019 незалежно від того, буде укладено відповідну угоду чи ні.

Під час аналізу емпіричного матеріалу дослідження було виявлено такі жанротвірні ознаки малих наративів: авторство, модальність, оцінність, зв’язок із контекстом, лінійність, інтертекстуальність та екстралінгвальні властивості. Розглянемо детальніше найважливіші з них.

Адресат малого наративу має змогу активно залучатися до його творення, роблячи свій внесок у його розширення, зокрема, за допомогою коментарю, як то ілюструє наведений нижче приклад, що складається з “вихідного” коментарю (Ike Eslao) та двох “похідних” коментарів / другого порядку (Gerry Vickers та Luis Felipe Dobles Junqueira):

If the reason for brexit was the corrupt and inefficient EU, why do you need to raise taxes and cut budgets when out of EU? Doesn't add up.

Gerry Vickers *The reason was to 'take back control', or 'get our country back', whatever that means, and many lies were told to support the 'argument', without a plan behind it. Unfortunately there are many people who like such soundbites and aren't capable of carrying out independent research into what the consequences might actually be.*

Luis Felipe Dobles Junqueira *Because less economic activity from not being economically integrated to europe = lower tax incomes for the government and less overall investment from lower private investment (8, Ike Eslao).*

Цей приклад ілюструє не тільки той факт, що функція коментарю дозволяє розробляти історії, наділені синергетичним авторством [5], а й те, що Фейсбук здатний функціонувати як потужний громадський канал у період великих соціополітичних потрясінь. Наявність у малого нарративу декількох авторів тісно пов'язана з такою ознакою, як лінійність, що може поставати як замкнена, як у вищенаведеному прикладі, а також тимчасова послідовність, багатолінійність [7] та відкритість кінця нарративу.

Окрім цього, вважаємо наявність коментаторів другого порядку свідченням важливості й актуальності обговорюваних подій.

Одним з основних видів **модальності** в коментарях Фейсбуку, присвячених темі Брекситу, є епістемічна модальність, що експлікує ступінь впевненості суб'єкта у реальності події чи дійсності ситуації (значення достовірності/недостовірності, гіпотетичності/припущення/передбачення) та модальності логічної необхідності, сформульованої як висновок на основі міркувань мовця про очевидні для нього факти, попередніх знань, звичайного стану речей, свідчень очевидців тощо. Епістемічну модальність поділяють на два типи, розрізняючи об'єктивну та суб'єктивну модальність. Під об'єктивною епістемічною модальністю розуміють модальність, яка має градуїований характер: від необхідної істини до можливості. На відміну від суб'єктивної епістемічної модальності, об'єктивна модальність не включає ставлення мовця до висловлюваного судження, однак вона може включати оцінку з погляду ступеня "об'єктивної" істинності [4, с. 115].

Так, у нижченаведених прикладах автори коментарів висловлюють власні пропозиції і закликають усіх людей до мужності і співпраці за допомогою використання модальних конструкцій *should + bare/perfect infinitive* та *should + have to* з відповідними модальними значеннями:

*Brexit is a massive mistake. British public **should not have been** allowed to vote for it as 90% had no clue on what they were actually voting for and voted on skewed logic. It should have been left to the politicians who **should have fully understood** the consequences and now we have a very uncertain future and we all have to live with that (8, Stuart Dearsley).*

*The first thing that **should** be cut is the triple lock on pensions and they **should** also increase the pension age of everyone by a couple of years. Most of the people who voted for Brexit were the older generation – I **should have to** pay for their decision (10, Mathew Jones).*

***should** vote again, after all the lies that were pumped into the public arena (10, Simon Curtis).*

Менш поширеним, але характерним для малих нарративів, є використання й інших модальних дієслів та лексичних засобів вираження епістемічної, насамперед, суб'єктивної епістемічної модальності, наприклад:

*The public **must** be punished for voting out as dictated by the capitalists (8, Cliff Hewitt).*

*UK **must** consider the process under "whole mode assimilation". The 'whole' concept will not downgrade any other NATO or EU country. There will be few mileage on Balance of Payments, which will not turn abrupt. <3 (9, Jyoti Prakash Mitra).*

*I hope the uk get a good deal, but if they only have two years to get this, I say sadly not a hope, you will need all the eu remaining members to agree on any trade deal, and there is a few that won't, as the uk with a bad deal **would probably** improve things for them (8, Alan Cotter).*

Зазначимо, що у коментарях з епістемічною модальністю будь-якого ступеню у межах субжанру коментарю до постів часто наявні коментарі другого порядку, навіть у випадках незначної переконаності/впевненості автора першого коментарю (*may, perhaps* та інші граматичні й лексичні одиниці):

Make all the refugees, terrorists, illegals pay a steep tax to enter and settle in England.

Maybe all the cash they pay the Queen should be eliminated.

Kevin Carter *Leave the Queen out of it.*

Milan Lazaro *Kevin Carter that's negotiable* (10, Milan Lazaro).

Екстралінгвальні властивості малих наративів представлені емотиконами – спеціальними символами, що використовуються для передачі емоцій і допомагають авторові проявити його / її креативність в умовах обмеженої цифрової комунікації. За нашим спостереженням, емотикони не є розповсюдженими у коментарях, що вказує на небайдуже, серйозне ставлення до Брекзиту більшості коментаторів.

Таким чином, Інтернет-середовище стало підґрунтям, своєрідною платформою, на основі якої малі наративи зазнають бурхливого розвитку, занурюючись у нові наративні форми Інтернет-дискурсу, субжанри соціальних мереж, яким притаманні специфічні особливості порівняно з традиційними мовленнєвими жанрами.

Висновки. Фейсбук, що являє собою один з найвідоміших сучасних Інтернет-сервісів, є річищем, в якому виник субжанр малого наративу, що є нетиповим різновидом наративів завдяки особливій архітектурі, комунікаційним інструментам та властивостям Фейсбуку. Серед жанротвірних ознак малого наративу у коментарях до постів в англomовному сегменті Фейсбуку важливе місце посідає суб'єктивна епістемічна модальність, через дослідження якої продемонстровано важливість функцій Фейсбуку, їх підсилюючий ефект. Однією з важливих характеристик аналізованих наративів є їхня інтеракційність, що досягається можливістю наведення коментарів до коментарів, тобто наявність коментаторів першого та другого порядку тощо, а також синергетичний характер малих наративів.

Малі наративи у коментарях до постів в англomовному сегменті Фейсбуку становлять значний інтерес для подальших лінгвістичних досліджень, зокрема, у мультимодальному річищі із залученням відомостей про Інтернет-меми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудзь Н.О. Інтернет-дискурс як новий тип комунікації: структура, мовне оформлення, жанрові формати / Н.О. Гудзь [Електронний ресурс] – 2015. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/16727/1/%D0%93%D1%83%D0%B4%D0%B7%D1%8C.pdf>
2. Горошко Е.И. Жанры 2.0: проблема типологии и категоризации (на примере коммуникативного сервиса Твиттер) / Е.И. Горошко, Е.А. Землякова, Т.Л. Полякова // Жанры речи : сб. науч. тр. под ред. В.В. Дементьева. – Вып. 8. Памяти К.Ф. Седова. – Саратов ; М. : Лабиринт, 2012. – С. 344–356.
3. Горошко Е.И. Виртуальное жанроведение: устоявшееся и спорное / Е.И. Горошко, Е.А. Жигалина // Ученые записки Таврического нац. ун-та им. В.И. Вернадского. Сер. “Филология. Социальные коммуникации”, 2011. – Т. 24 (63), №1. – Ч. 1. – С. 105–124.
4. Демьянков В.З. Логические аспекты семантического исследования предложения / В.З. Демьянков // Проблемы лингвистической семантики. – М. : ИНИОН АН СССР, 1981. – С. 115–132.
5. Dayter D. Small stories and extended narratives on Twitter / D. Dayter // Discourse, Context & Media. – 2015. – №10. – P. 19–26.
6. De Fina A. Analyzing narrative / A. De Fina, A. Georgakopoulou. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011. – 240 p.
7. Page R. Stories and Social Media: Identities and Interaction / R. Page. – London : Routledge, 2012. – 256 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

8. Reuters – Timeline [Electronic recourse]. – 2016. – URL: <https://www.facebook.com/Reuters/posts/1166060520080969> (accessed: 15 Sept. 2017).
9. BBC News – Timeline [Electronic recourse]. – 2016. – URL: <https://www.facebook.com/bbcnews/posts/10153967338012217> (accessed: 18 Sept. 2017).
10. Brexit – Timeline [Electronic recourse]. – 2016. – URL: <https://www.facebook.com/UKexitEU/posts/1441361985895279> (accessed: 21 Sept. 2017).

Dmytro Poberezhnyi

**GENRE-FORMING FEATURES OF SMALL NARRATIVES OF BREXIT
IN THE ENGLISH SEGMENT OF FACEBOOK**

This article considers small narratives of Brexit in commentaries to posts in the English segment of Facebook. The research has been carried out within the framework of linguistic genistics. The definition of the content of the term "small narrative" is given, which is a non-prototype kind of narrative. The available scientific data on the features and genre structure of the Internet discourse have been systematized, the features of the hyperarchitecture of the social network Facebook and its sub-genres have been identified. The main genre-forming features of small narratives are characterized, which include tellership, modality, evaluation, tellability, linearity, intertextuality and extralingual properties.

Key words: Brexit, Internet-discourse, small narrative, subgenre of a commentary

Дмитрий Побережный

**ЖАНРООБРАЗУЮЩИЕ ПРИЗНАКИ МАЛЫХ НАРРАТИВОВ ПРО БРЕКЗИТ
В АНГЛОЯЗЫЧНОМ СЕГМЕНТЕ ФЕЙСБУКА**

Статья посвящена рассмотрению малых нарративов про Брекзит в комментариях к постам в англоязычном сегменте Фейсбука. Исследование выполнено в русле лингвистической генистики. Дано определение содержания термина "малый нарратив", который является непрототипической разновидностью нарратива. Систематизированы имеющиеся на сегодня научные данные о признаках и жанровой структуре Интернет-дискурса, выявлены признаки гипержанра социальной сети Фейсбук и его субжанров. Охарактеризованы основные жанрообразующие признаки малых нарративов, к которым отнесены авторство, модальность, оценочность, связь с контекстом, линейность, интертекстуальность и экстралингвистические свойства.

Ключевые слова: Брекзит, Интернет-дискурс, малый нарратив, субжанр комментария

УДК 8 1'32+82-1/9

Нина Тропина
(Херсон)

**ПОСТМОДЕРНИСТСКАЯ ЯЗЫКОВАЯ ЛИЧНОСТЬ НАЧАЛА XXI ВЕКА:
РЕАЛИЗАЦИЯ В ИНТЕРНЕТ-ПОЭЗИИ**

Стаття присвячена засобам мовної реалізації постмодерністської особистості 21 ст. в поетичному жанрі – мініатюрі у формі неримованого катрена, розповсюдженого в Інтернеті з кумедною назвою – «пиріжок». Аналіз мови «пиріжків» дозволяє виявити характерні риси постмодерністської ментальності і дати характеристику мовної особистості цієї епохи. Мова творців інтернет-мініатюр характеризується відсутністю патетики, інтенсивним використанням прецедентних текстів, фразеологізмів, які підпадають під різного виду трансформації. Улюбленим художнім тропом у таких текстах виступають порівняння і метафора.